

ONDERZOEK NAAR DE RENTABILITEIT
VAN DE OPEN-GRONDTUINBOUW IN
HET VEILINGGEBIED VENLO
(teeltjaar 1950)

Doel en methode van het onderzoek.

Doel van het onderzoek was, de rentabiliteit van de opengrondstuintbouw over het teeltjaar 1950 in het gebied van de veiling te Venlo na te gaan, zo mogelijk in vergelijking met voorgaande jaren. Tevens werd getracht om een indruk te krijgen van de financiële positie van de betreffende tuinbouwbedrijven.

Hiertoe werd een aantal van deze bedrijven, die op willekeurige wijze uit de lijst der bij de veiling aangesloten tuinders werden gekozen, bezocht.

Bij de keuze van deze bedrijven hebben wij ons echter beperkt tot het oude tuinbouwgebied (Venlo, Blerick, Tegelen), daar gemengde bedrijven (met akkerbouw) zoals deze in het nieuwere gebied veelvuldig voorkomen, voor ons doel minder goed bruikbaar zijn. Aan de hand van de boekhoudingen en/of de op deze bedrijven aanwezige bescheiden, werden, volgens de bij het L.E.I. gebruikelijke bedrijfseconomische richtlijnen, de bedrijfsresultaten berekend over het teeltjaar 1950. De opbrengstcijfers werden verstrekt door de veiling te Venlo. De gegevens over de beide voorgaande jaren werden ontleend aan de op de bedrijven aanwezige Verlies- en Winstrekeningen.

De verkregen uitkomsten zijn samengevat op de bijlagen I en II.

Bijlage I geeft een overzicht van de Kosten- en opbrengsten en van het inkomen uit het bedrijf, over het teeltjaar 1950.

Bijlage II geeft op globale wijze een inzicht in het verloop van de rentabiliteit in de jaren 1948, 1949 en 1950 en in de creditwaardigheid en liquiditeit der bedrijven.

Toelichting op bijlage I (overzicht van rentabiliteit en inkomen over 1950).

Ter oriëntatie zijn enkele gegevens betreffende bedrijfsgrootte, arbeidsbezetting, enz., opgenomen.

53/1006

1e. Om de arbeidsbezetting in manjaren te berekenen zijn vrouwen en kinderen die slechts tijdelijk op het bedrijf meewerkten (plukwerk) voor de helft van hun arbeidstijd medegerekend. Van de regelmatig in het bedrijf werkende arbeidskrachten zijn jongens boven 18 jaar volledig meegerekend, vrouwen en jongens van 16 en 17 jaar voor tweederde.

2e. Het was gewenst, de arbeidsbezetting per ha opengrondstuintuinbouw te berekenen, om een vergelijkend inzicht in de arbeidsbezetting te krijgen en enigermate te kunnen controleren, in hoeverre de opgegeven arbeidsbezetting van ondernemer en gezinsleden met de werkelijke overeenstemde. Hiertoe is de oppervlakte glas en eventueel akkerbouw uitgedrukt in de daaraan wat arbeidsbehoefte betreft gelijkwaardige oppervlakte opengrondstuintuinbouw. Hoewel de afwijkingen in verschillende gevallen van betekenis zijn, bleken deze bij nadere beschouwing over het algemeen te verklaren.

Voorts vragen de volgende punten nog een nadere toelichting:

3e. De op de data van de bezoeken (eind Februari 1951) nog te oogsten producten zijn enigszins aan de lage kant, getaxeerd en gewaardeerd.

4e. De kosten zijn gesplitst in kosten, die tevens uitgaven zijn en kosten niet-uitgaven. Tot deze laatste kosten behoren de eigen arbeid van ondernemer en gezinsleden, de afschrijvingen en de rente over eigen kapitaal.

5e. Ondernemingsbelasting is ingecalculeerd voor de grondslag "bedrijfskapitaal" over het jaar 1950. De in het jaar 1950 betaalde aanslagen, die betrekking hebben op vorige jaren, zijn dus niet onder de productiekosten voor 1950 opgenomen.

6e. De door de ondernemer verrichte arbeid is gewaardeerd naar de maatstaf van het normale loon van een volwaardige werknemer volgens de C.A.O., verhoogd met de normale sociale lasten die voor werknemers moeten worden betaald. De arbeid van gezinsleden is gewaardeerd op het loon (incl. Sociale Lasten) dat hiervoor aan vreemd personeel zou moeten worden uitbetaald.

7e. Onder netto overschot wordt het verschil verstaan tussen de bruto-opbrengsten en de totale kosten, zowel uitgaven als gewaardeerde kosten (niet-uitgaven).

8e. Door hierbij op te tellen het voor de ondernemer berekende loon voor diens handenarbeid, verkrijgt men het door de ondernemer verdiende inkomen voor verrichte handenarbeid, leiding en toezicht en het dragen van risico.

9e. Verhoogt men dit bedrag weer met de rente van eigen kapitaal en het eventueel voor gezinsleden ingecalculeerde loon, dan verkrijgt men het totale gezinsinkomen.

10e. Telt men hierbij op het bedrag der afschrijvingen, dan vindt men de netto ontvangsten, d.w.z. het verschil tussen bruto ontvangsten in geld en de uitgaven in geld. Dit is dus het bedrag dat men, bij afwezigheid van enige reserve aan liquide middelen, maximaal aan het bedrijf kan onttrekken, zonder dat het genoodzaakt wordt in het betreffende jaar schulden te maken.

11e. Voorts zijn nog opgenomen de in 1950 uitgegeven bedragen voor vernieuwing en uitbreiding van de inventaris.

Toelichting op bijlage II.

Omtrent bijlage II kan het volgende worden opgemerkt:

1e. Er is een samenvatting gegeven van de bruto-opbrengsten, de kosten, voorzover het uitgaven (inclusief nog te betalen posten) betrof en de netto-ontvangsten over de laatste drie jaren. Daar de kosten-niet-uitgaven niet uit de boekhoudingen konden worden afgeleid, zijn deze niet vermeld. Aangenomen mag wel worden, dat deze gemiddeld niet in belangrijke mate van die over 1950 afwijken. Uit deze cijfers is enigermate de ontwikkeling der rentabiliteit in de afgelopen drie jaren af te leiden.

2e. Onder de nog te betalen kosten zijn opgenomen de kosten die over het teeltjaar 1950 op 1 Januari 1951 nog betaald moesten worden. Voorts zijn opgenomen de op die datum nog te ontvangen geld-opbrengsten en de beschikbare geldmiddelen. Deze gegevens verschaffen enig inzicht in de liquiditeitspositie van de bedrijven.

3e. De opgenomen waarde van de grond en de inventaris (deze laatste gewaardeerd op 60% van de nieuwwaarde) en het bedrag van hypothecaire en andere schulden geven tezamen een beeld van de creditwaardigheid

Conclusie.

Uit de cijfers voor het berekende gemiddelde bedrijf blijkt, dat over het teeltjaar 1950 gemiddeld een verlies zal worden geleden van

f. 2064,- of 25% van de totale kosten.

Bij de reeds eerder onderzochte opengrondsgebieden bedroeg dit verlies

f. 2431,- of 27% van de totale kosten (IJsselmuiden)
f. 2459,- of 23% " " " " (Gouda)
f. 2074,- of 31% " " " " (de Beemster)
f. 997,- of 11% " " " " (Graft en de Rijp)

Uit de gegevens van bijlage II is af te leiden dat de bedrijfsuitkomsten in Venlo in de beide voorgaande jaren (1948 en 1949) resp. ca f. 500,- en f. 1400,- gunstiger waren. Dat hier niettemin, tegen de algemene indruk in nog een belangrijk verlies zal zijn geleden is ten dele te verklaren uit het feit dat de bedrijfskosten naar bedrijfseconomische maatstaven zijn berekend, terwijl men in feite op het kleine opengrondsbedrijf niet gewend is tegen deze kostprijzen te produceren. Voor gezinsarbeid bijvoorbeeld, wordt doorgaans genoeg genomen met een geringere beloning dan betaalde krachten genieten. Ook de berekening van de afschrijvingen tegen vervangingswaarde en het incalculeren van rente van eigen kapitaal heeft, terecht, een verhogende invloed op de berekende kosten.

Door het werken met eigen kapitaal en met eigen, onbetaald personeel (ondernemer en gezinsleden) is het verteerbare gezinsinkomen uit het bedrijf groter, nl.

<u>Venlo</u>	f. 2772,-	of 60%	v.h. loon van overeenkomstige betaalde arbeiders(sters)
IJsselmuiden	" 1766,-	" 44%	" " " " " " " "
de Beemster	" 1702,-	" 47%	" " " " " " " "
Graft en de Rijp	" 4172,-	" 84%	" " " " " " " "
Gouda	" 1232,-	" 53%	" " " " " " " "

Ook in Venlo wordt vrij veel gewerkt met vrouwen, meisjes en jongens beneden 16 jaar, zoals blijkt uit de volgende in de gewaardeerde lonen voor gezinsleden ingecalculeerde bedragen.

Venlo	f. 550,-	(loon voor vrouwelijke gezinsleden en jongens beneden 16 jaar)
IJsselmuiden	" 658,-	(" " " " " " " " ")
de Beemster	" 124,-	(" " " " " " " " ")
Graft en de Rijk	" 116,-	(" " " " " " " " ")
Gouda	" 114,-	(" " " " " " " " ")

De schuldenlast blijkt op verscheidene bedrijven te Venlo (geheel of gedeeltelijk eigendom), gesteld tegenover de waarde der onroerende bedrijfsgoederen, vrij hoog te zijn. Uiteraard dient hier een eventuele eigen woning mede tot onderpand.

Het bedrag aan liquide middelen varieert sterk van bedrijf tot bedrijf. Gemiddeld was per 1 Januari 1951, rekening houdende met nog te ontvangen en nog te betalen bedragen ca f. 4000 beschikbaar. Slechts een enkel bedrijf verkeert in ernstige liquiditeitsmoeilijkheden.

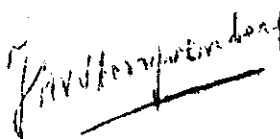
's-Gravenhage, Maart 1951.

AFD. TUINBOUW,

Samengesteld door:

C. Bos.

P.A. Spoor.

(Dr J.H. van Stuyvenberg)

Bijlage I.

KOSTEN EN OPBRENGSTEN OVER HET TERTIJAAR 1950 (VENLO)

Bedrijfsnummers	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Gem.	
INDELING VAN HET BEDRIJF																											
Standaardglas m2				1100								840															
Platglas ramban			70	20	800	460		600	40	10		30	60	60	220	25	200	180	100		150	40	30	20	960	116	
Opengrond (groenten) are	250	260	220	131	125	193	86	338	328	200	240	255	310	136	177	149	156	182	590	145	257	173	187	120	270	219	
Akkerbouw are	-	32	-	32	-	-	42	-	52	70	64	-	130	30	30	-	-	35	-	-	75	73	-	50	30	29	
Grasland are	-	-	-	-	-	-	-	20	-	20	-	25	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
Totale beteelbare oppervlakte are	250	295	220	174	137	200	128	370	380	290	304	280	350	266	210	149	160	219	592	145	334	247	188	170	316	255	
Arbeidsbezetting in manjaren per bedrijf	1,5	3,1	1,1	2,-	1,2	1,8	1,-	3,2	2,7	2,2	2,5	2,9	3,4	2,5	2,2	1,9	1,8	1,3	3,7	1,1	2,3	1,3	2,1	1,7	2,5	2,1	
Arbeidsbezetting in manjaren p.h.a opengronds-groenteteelt	0,6	1,1	0,5	1,-	0,6	0,8	1,-	0,8	0,8	1,-	1,-	1,1	0,9	1,4	1,-	1,3	1,0	0,7	0,6	0,8	0,8	0,7	1,1	1,2	0,7	0,9	
I. BRUTO OPBRENGST																											
Reeds ontvangen opbrengsten	5656	7902	3118	7790	3373	5421	1875	10242	8993	4874	5367	7555	11856	4515	5557	3509	3697	4411	9889	3194	6695	4822	3643	2994	7362	5792	
Nog te ontvangen opbrengsten	11	330	300	103	200	240	45	910	1190	400	-	430	312	418	280	500	200	205	1150	190	1020	430	163	100	192	373	
T o t a a l	5667	8232	3418	7893	3573	5661	1920	11152	10183	5274	5367	7985	12168	4933	5837	4009	3897	4616	11039	3384	7715	5252	3806	304	7554	6165	
II. BETAALDE KOSTEN																											
loon	1026	1218	165	475	300	-	-	350	1724	-	350	-	442	-	134	200	150	-	1405	-	1648	278	-	-	-	569	419
sociale lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	308	-	-	-	-	-	-	-	-	-	270	-	273	-	-	-	-	34	
organische mest	-	79	-	68	-	134	154	618	40	100	-	126	303	12	-	-	181	-	-	191	150	-	107	-	-	91	
kunstmest of be-																											
strijdingsmiddelen	683	1357	351	487	749	888	81	988	1112	890	1019	716	1077	545	602	339	348	469	1229	466	666	589	292	537	927	696	
zaad, pl. en pootgoed	810	944	187	322	141	276	40	914	380	354	448	460	259	307	215	184	153	159	615	146	481	360	151	159	480	358	
bonenstokken, bindma-																											
teriaal, enz.	81	-	-	-	-	-	4	8	4	-	4	-	-	8	-	8	5	-	-	4	8	-	-	-	-	7	
brandstoffen												169														11	
veevoer, strooiing, enz. (paard)	-	-	151	630	-	380	450	147	275	124	250	200	-	219	251	263	386	-	-	-	140	329	438	303	500	217	
Totaal kosten - fraezen enz.	281	220	-	-	50	-	100	-	10	40	-	22	20	-	-	-	-	100	174	83	90	-	-	97	20	65	

diverse kosten (incl. electriciteit)	47	264	36	36	36	36	79	25	116	46	62	16	87	84	11	74	21	77	13	94	70	15	46	41	94	72	64	
ondernemingslasten	19	12	14	14	14	14	16	29	38	22	15	16	21	24	14	20	11	18	12	20	5	18	14	15	12	26	17	
vracht naar wafeling	-	307	-	-	-	-	132	-	26	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	400	235	-	-	-	-	44	44	
huur, veilingkosten	489	721	279	590	992	749	356	433	123	992	371	549	626	834	409	429	311	298	325	761	348	612	436	327	282	528	487	
heffingen enz.	-	11	-	52	5	-	-	-	-	5	22	10	-	30	27	10	32	18	-	28	-	-	-	10	17	-	11	
grond- en straatbelasting	366	293	316	136	255	263	187	300	165	255	400	400	232	150	84	202	75	30	226	254	137	580	274	155	151	209	209	
pacht	-	120	-	277	360	-	-	-	360	-	-	251	-	-	176	-	95	284	140	-	-	-	-	93	-	72	72	
rente hypotheek enz.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
T o t a a l betaalde kosten	4812	5714	1606	3263	2242	2877	737	5756	5220	2272	3309	2894	3869	1888	2212	1696	1906	1951	5992	1695	5064	2589	1745	1792	3654	3070	3070	
III. GEWAARDEERDE KOSTEN	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690
arbeid ondernemer	160	3170	80	1500	3962	180	-	1672	100	3962	2770	3000	4690	3950	3515	2750	1875	1800	280	-	200	80	540	2890	1700	160	1641	
" gezinsleden	426	231	159	821	669	368	228	513	11	669	144	204	329	825	243	309	138	365	225	89	19	276	115	146	195	1038	323	
afschrijvingen	160	56	118	296	296	201	136	290	42	296	257	-	232	601	227	255	232	81	40	771	57	218	113	138	174	989	236	
rente eigen kapitaal	3436	6147	3047	5217	3054	5165	2843	7617	3439	5861	5894	7941	8066	5330	6004	4935	4936	3235	8930	2966	3264	3458	5864	4759	7567	5159	5159	
T o t a a l gew.kosten	8248	11861	4653	8480	5296	8042	3580	13373	8659	8133	9203	10835	11935	7218	8216	6631	6842	5186	1492	4661	8328	6047	7609	6551	11221	8229	8229	
IV. TOTAAL KOSTEN (II+III)	2581	3629	1235	587	1723	2381	1660	2221	1524	2859	3336	2850	233	2285	2381	2622	2945	570	3883	1277	613	795	3803	3457	3667	2064	2064	
V. NETTO OVERSCHOT (I-IV)	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.	verl.
Bij:gewaardeerd loon voor handenarbeid v.d. ondernemer(s)	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690	2690
VI. BELONING VOOR DE ONDERNEMER VOOR HANDE-ARBEID, LEIDING, TOEZICHT EN RISICO	109	939	1455	2103	967	309	1030	469	4214	169	646	160	2923	940	309	68	255	2120	4187	1413	2077	1895	1113	767	1713	895	895	
Bij:gewaardeerd loon v. gezinsleden en rente v. eigen kapitaal	320	3226	198	1706	1361	1962	142	4258	381	3027	3000	4922	4551	3742	3005	2107	1881	320	771	257	298	653	3028	1874	1149	1877	1877	
VII. GEZINSINKOMEN	429	2287	1653	3809	1103	2271	1172	4727	4595	2858	2354	4762	7474	2802	3314	2175	1626	2440	4958	1670	2375	2548	1915	1107	2862	2772	2772	
Bij:afschrijvingen	426	231	159	821	228	513	11	669	368	144	204	329	825	243	309	138	365	225	89	19	276	115	146	195	1038	323	323	
VIII. NETTO ONTVANGSTEN (I-II)	855	2518	1812	4630	1331	2784	1183	5396	4963	3002	2658	5091	8299	3045	3623	2313	1991	2665	5047	1689	2651	2663	2061	1302	3900	3095	3095	
IX. UITGAVEN VOOR VER- NIEUWING EN UITBREI- DING	-	140	76	-	-	288	-	1844	638	-	57	-	1729	440	475	-	-	144	-	-	640	670	-	-	-	332	299	

- 1) incl. vrachtauto
- 2) 3 ondernemers
- 3) 2 ondernemers

OVERZICHT VAN ONTVANGSTEN EN UITGAVEN, LIQUIDITEIT
Bijlage II

Bedrijfsnummers	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
BRUTO OPBRENGSTEN												
1950	5667	8232	3418	7893	3573	5661	1920	11152	10183	5274	5867	798
1949	7037	8848	5286	9458	6045	6729	2610	12080	10385	10245	8629	875
1948	7278	7263	3608	777	4578	8000	3385	7572	7652	6840	7885	034
BETAALDE KOSTEN												
1950	4812	5714	1606	3263	2242	2877	737	5756	5220	2272	3309	289
1949	4272	2998	2138	4720	2616	2956	893	5114	4298	5427	?	316
1948	3920	?	1421	3015	2473	3447	1092	4437	3953	?	?	294
NETTO ONTVANGSTEN												
1950	855	2518	1812	4630	1331	2784	1183	5396	4963	3002	2558	509
1949	2765	5850	3048	4738	3429	3773	1717	6966	6087	4818	5023	559
1948	3358	?	2187	4062	2105	4553	2293	3135	3699	3493	4501	539
LIQUIDE MIDDELEN												
Januari 1951	nihil	100	412	78	6472	10139	650	1247	4307	5134	600	381
October 1949	1076	200	1536	1734	6337	15102	600	2556	6527	5538	1600	396
October 1948	2879	200	1045	1449	5220	14093	587	2830	7253	5655	2000	380
Nog te ontvangen opbrengsten 1950 (Jan. '51)	90	1681	657	607	200	240	66	1541	2262	776	119	124
Nog te betalen kosten en verplichtingen over teeltjaar 1950 (excl. lonen) (Jan. '51)	6	195	180	192	14	17	8	1208	171	61	14	10
Nog te betalen lonen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
WAARDE VAN EIGEN GROND EN INVENTARIS												
(waarvan grond)	2760	2940	1830	1650	2400	6500	562	17780	3102	5380	7085	443
	-	(1380)	-	(3900)	-	(1650)	-	(10000)	-	4000	(3200)	-
HYPOTHECAIRE EN ANDERE SCHULDEN												
Januari 1951	-	3000	-	11175	-	-	-	10000	-	-	8800	-
October 1949	-	3000	-	11175	-	-	-	9000	-	2000	2800	-
October 1948	-	3000	-	11175	-	-	-	9000	-	2000	2800	-

1) Uitbreiding met 1000 m2 warenhuis

2) f. 2500,- tabak

3	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25		Gen.
1)														
163	4933	3837	4009	3897	4555	11039	3384	7715	5252	3806	3094	7554		6165
187	5785	3227	4530	5102	4955	11967	4947	8524	7771	7356	3554	9129		7550
538	6156	7286	4085	4962	4343	14723	4688	6666	5789	4372	4721	9019		6673
369	1888	2112	1696	1906	1951	5992	1695	5064	2589	1745	1792	3654		3070
138	2039	3362	2404	2037	2239	5240	2042	5363	2914	2721	1992	4280	ca	3367
883		238	2410	2412	?	5574	1871	5511	2673	1924	2486	3407	ca	3145
299	3045	3625	2313	1991	2665	5047	1689	2651	2663	2061	1302	3900		3095
049	3746	5665	2126	3065	2716	6727	2905	3161	4857	4335	1562	4849	ca	4183
655		1028	1675	2550	?	9149	2817	1155	3116	2448	2235	5612	ca	3528
300	2000	20151	5130	8334	1082	4032	70	2544	2953	756	5750	450		3780
416	1800	18352	5225	7566	2206	4544	807	5366	1804	2282	7646	1300		4763
236	1900	19531	5431	6550	2152	5225	?	4346	243	3735	4134	1600	ca	4684
740	654	517	500	200	480	1799	348	1572	697	399	178	450		721
62	59	40	35	14	64	127	274	111	29	26	22	35		123
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
530	10900	10142	8365	8660	3550	20680	670	4040	1820	2840	3595	15850		7138
610	(6640)	(6300)	(5265)	(5000)	(640)	(18880)	-	-	-	-	(1500)	-		(2919)
-	4400	-	2000	6300	3760	-	-	-	-	2000	-	-		2057
-	4400	-	2000	6300	3500	-	-	-	-	2000	-	-		1847
-	4400	-	2000	6300	3500	-	-	-	-	2000	-	-		1847